

A/526684

*Marta Barceló, Montserrat Canyameres,
Jean Marie Démaret, Mònica Ricart,
Aurora Vela i Joan Villanueva*

**CALDES DE MONTBUI
1936-1939.
ENTRE LA IL·LUSIÓ I EL DOL**

Revolució i Guerra Civil

Direcció i assessorament:
Josep Maria Solé i Sabaté

Suport informàtic: Pau Olòndriz

Ajuntament de Caldes de Montbui
Publicacions de l'Abadia de Montserrat
2008

SUMARI

Pròleg, per Josep Maria Solé i Sabaté	5
1. ANTECEDENTS	9
1.1. Situació geogràfica i urbana de Caldes de Montbui	9
1.2. Situació demogràfica i econòmica	12
2. LA SEGONA REPÚBLICA A CALDES DE MONTBUI	17
2.1. Abril del 1931	17
2.1.1. Proclamació de la República a Caldes de Montbui	18
2.1.2. Estatut de Núria del 1931 i l'Estatut del 1932	21
2.1.3. Eleccions al Parlament de Catalunya ..	23
2.1.4. Eleccions del novembre del 1933 a les Corts Espanyoles	26
2.1.5. Les eleccions municipals del gener de 1934	27
2.2. Els Fets d'Octubre de 1934 a Caldes de Montbui	28
2.3. El 16 de febrer de 1936: triomf del Front d'Esquerres a Catalunya	29
2.4. La societat i la cultura en el període republicà	30
2.4.1. L'ensenyament	30

2.4.2. Publicacions	33
2.4.3. Activitat cultural creixent.	40
3. LA SOCIETAT CALDERINA EN EL MÓN DEL TREBALL . . .	45
3.1 Fàbriques i obrers	46
3.2 La terra: propietaris i rabassaires	55
4. EL 19 DE JULIOL I LES SEVES CONSEQÜÈNCIES	63
4.1. La Revolta militar del 19 de juliol de 1936 . . .	63
4.2. El Comitè Antifeixista i l'Ajuntament	70
4.2.1. Les primeres actuacions	74
4.2.2. Confiscacions i col·lectivitzacions. L'im- pacte de la revolució en l'economia local	83
4.3. La composició de l'Ajuntament durant la Guerra	89
5. LA VIOLÈNCIA REVOLUCIONÀRIA	97
5.1. La violència i l'ordre revolucionari	97
5.2. Detencions, escarnis i judicis	106
5.3. Els cotxes fantasma.	110
5.4. Els assassinats	112
5.5. Les patrulles de control	117
6. ELS FRONTS DE GUERRA.	123
6.1. Milicians al front.	124
6.2. El front d'Aragó.	127
6.3. De les Milícies a l'Exèrcit regular.	129
6.4. Calderins de lleva al Front	133
6.5. L'ajut al Front	135
6.6. Fugitius, desertors, i altres calderins a l'Espanya de Franco.	138
6.7. Els emboscats	142
7. EL PES DE LA GUERRA A CALDES	149
7.1. Les primeres morts al Front.	149
7.2. L'escassetat i la fam	155

7.3. Els refugiats.	172
7.4. Els convalescents	197
8. LA VIDA RELIGIOSA I EL CULTE CLANDESTÍ	201
8.1. La vida religiosa i el culte clandestí durant la guerra.	202
8.1.1. Mossèn Ramon Giralt i mossèn Cabús	204
8.1.2. Mossèn Joan Cot Rovira de Sant Sebastià de Montmajor	205
8.2. L'Església Evangèlica	206
9. LA MILITARITZACIÓ DE LA SOCIETAT	209
9.1. Els Fets de Maig a Caldes de Montbui.	209
9.2. La «quinta» del biberó	213
9.3. La construcció de refugis	224
9.4. Els cossos de seguretat ciutadana a Caldes de Montbui	230
10. L'ECONOMIA DE GUERRA	241
10.1. L'aportació de Caldes de Montbui a la indústria bèlica	241
10.2. L'activitat econòmica en període de guerra i la crisi permanent.	251
11. LA VIDA QUOTIDIANA	259
11.1. El paper de la dona	259
11.2. La cultura i el lleure	260
11.3. L'ensenyament.	277
11.4. La gestió dels habitatges	280
11.5. Medicina i sanitat durant la guerra	282
11.6. La Setmana de l'Infant	285
12. L'OCUPACIÓ DE CALDES	287
12.1. Els franquistes a les portes de Caldes: els morts de les Serres.	287
12.2. La crema de l'Ajuntament.	290

12.3. L'entrada de les tropes	292
12.4. Canvi de règim	293
12.5. Final de la Guerra	294
13. LA DERROTA	297
13.1. La retirada	297
13.2. Fugida i exili	300
13.3. Els camps de concentració	308
13.3.1. Camps de concentració franquistes. .	308
13.3.2. Els camps de concentració de França.	313
13.3.3. Els camps de concentració de Maut- hausen-Gusen	318
13.3.4. El «sanatori» de Gusen	320
14. LES CONSEQÜÈNCIES DE LA GUERRA.	323
14.1. Detencions i empresonaments	323
14.2. Els presoners als batallons de treballadors ..	335
14.3. Consells de guerra i execucions	340
14.4. Altres represàlies	351
14.5. Les vídues i els orfes	353
14.6. El cost humà	357
EPÍLEG	371
FONTS D'INFORMACIÓ	379
AGRAÏMENTS	387